

ФРІДРІХ АВГУСТ ФОН ГАЕК

1

Війна виправдовує державне планування

Для повної мобілізації економіки ви радо поступаєтеся багатьма свободами. Усім відомо, що провина за це лежить на ворогах.

Дехто хоче зберегти планування

Ближче до кінця війни починаються розмови про збереження планової системи у мирний час. Особливо цю ідею підтримують «плановики», які керували країною під час війни, бо вони хочуть залишитися при владі.

3

Плановики обіцяють «золоті гори»...

Селяни радо підтримують райдужні плани розвитку сіл, плани промислового розвитку популярні в містах – і так далі. Багато нових плановиків обирають у владу.

4

Але вони не можуть узгодити ЄДИНИЙ план

У мирний час політики не можуть дійти згоди, бо вже немає потреби «об'єднуватися заради перемоги». Під час обговорення майже доходить до бійок: кожен має свій улюблений план і ніхто не хоче поступатися.

5

Громадяни також не можуть дійти згоди

Коли після кількох місяців дискусій плановики нарешті узгоджують бодай тимчасовий план, громадяни обурюються: те що подобається селянам, не подобається робітникам.

6

Плановики не хочуть нікого змушувати

Більшість плановиків – ідеалісти в хорошому сенсі цього слова і ненавидять будь-яке насильство. Вони сподіваються на диво, внаслідок якого суспільство все таки прийме їхній строкатий план.

7

Тоді план намагаються нав'язати...

У незграбних спробах прищепити всім однакові погляди, плановики створюють велетенську машину пропаганди. (Майбутньому диктаторові вона стане в пригоді).

Легковірні виборці дійсно об'єднуються

А тимчасом безлад у країні спонукає ріст протестних настроїв. Найменш освічені громадяни, в захваті від переконливих промовців, створюють партію.

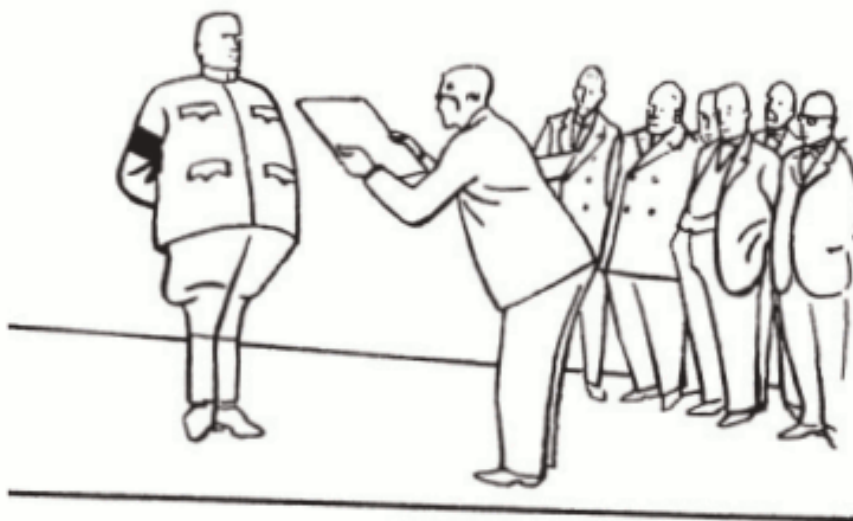
Довіра до плановиків поступово згасає

Що більше плановики імпровізують, то більше порушується звичний уклад життя. Від цього страждають усі. Люди нарешті починають розуміти, що плановики не в змозі вивести країну з кризи.

Тоді владу віддають «силовику»...

У відчаї плановики уповноважують нового партійного вождя допрацювати план і домогтися його виконання. Вони сподіваються згодом позбутися цього політика (принаймні так вони «планують»...)

11

Партія бере владу в країні у свої руки...

Сум'яття в країні настільки сильне, що новий вождь повинен здобути підтримку за будь-яку ціну. Можливо, ви теж вступаєте до партії, щоб посприяти національній єдності.

Дружба проти когось об'єднує партію...

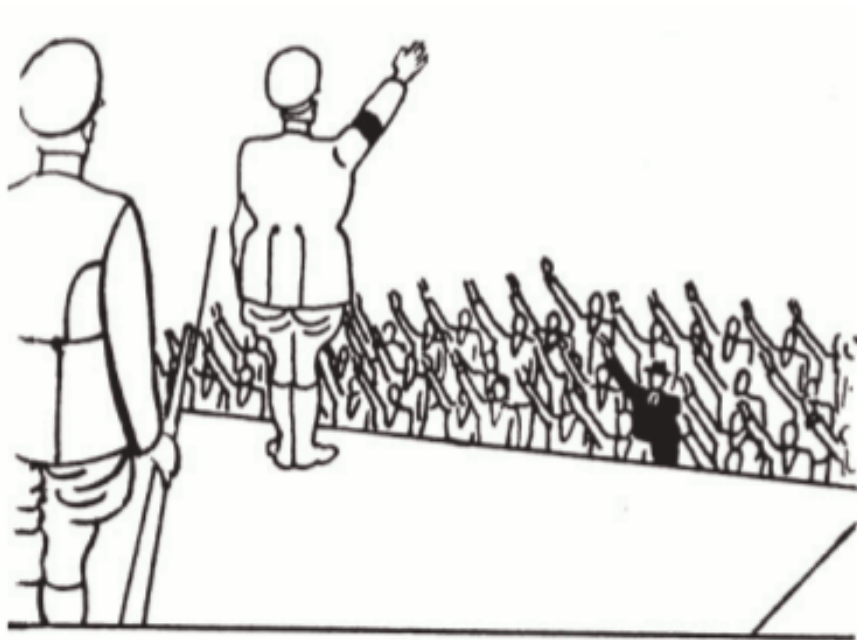
Першим кроком усіх диктаторів є згуртування більшості проти меншості, яка оголошується винною в усьому. Вибір Німеччини, наприклад, пав на євреїв.

13

Ніхто не заперечує проти планів вождя...

Це буде самогубство. Нова таємна поліція безжалісна. Покора стає чеснотою №1 у країні з державним плануванням. Свобода як поняття більше не існує.

Твоя професія спланована...

Широкий вибір професійної діяльності, який обіцяли колишні плановики, перетворився на трагічний фарс. Плановики не виконували обіцянки в минулому, не зможуть і в майбутньому.

15

Твоя зарплата спланована...

Сітка зарплат недосконала, але переглянути її неможна. Керування країною з плановою економікою незграбне, несправедливе й неефективне.

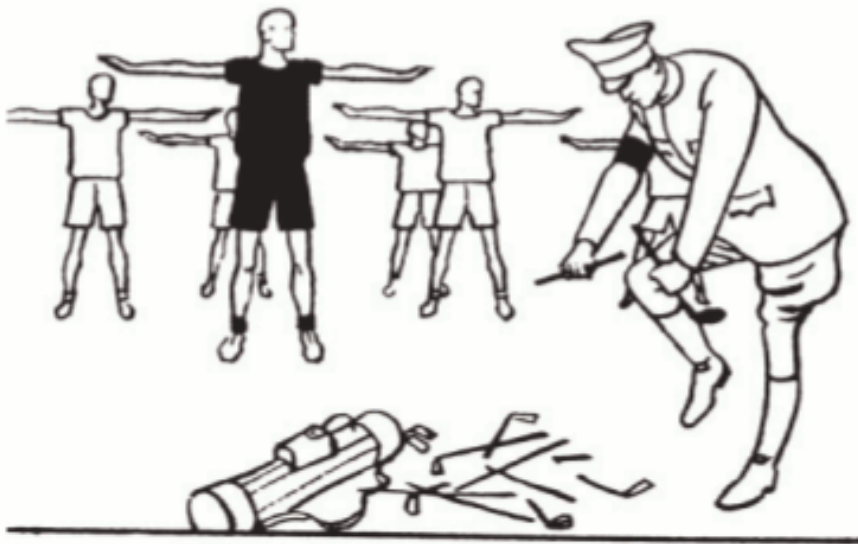
...і мислення...

У диктаторському режимі, ненавмисне створеному плановиками, більше немає місця для власної думки. Афіші, радіо та газети розповідають одну й ту саму брехню.

Відпочинок теж сплановано...

Зовсім не випадково спорт і розваги ретельно планувалися в усіх невільних країнах. Якщо дати плановикам волю, їх потім не спинити.

...і, нарешті, покарання.

Звільнення з роботи – це те саме, що бути розстріляним. Що було раніше помилкою, зараз стає злочином проти держави. Ось куди веде шлях до кріпацтва!

